

Een moordenaar moet zitten?

Het zal weinig mensen ontgaan zijn; het voorstel van Wilders om minimumstraffen in te voeren voor ernstige gewelds- en zedenmisdrijven. Hij lijkt hiermee tegemoet te komen aan de roep uit de samenleving om strenger te straffen in Nederland. Maar is die roep terecht?

Naar mijn mening is het voorstel van Wilders een lege doos. Wilders concretiseert namelijk niet. In de concrete gevallen zal het niet veel uitmaken of er al dan niet minimumstraffen worden bepaald. Het zal slechts gaan om recidiverende daders bij de zwaarste misdrijven. Deze misdrijven worden al zwaar gestraft. Daarbij blijft Nederland niet achter bij andere Europese landen.

Als aan de gemiddelde burger de vraag wordt gesteld of in Nederland zwaarder gestraft zou moeten worden, is het antwoord in de meeste gevallen een simpel ja. Maar er is onderzoek gedaan. Een groep burgers, niet belemmerd door enige juridische kennis, is een aantal concrete gevallen voorgelegd. Daarbij werd de gehele zaak besproken, dus de achtergronden van het delict, de gevolgen voor slachtoffers, maar ook de persoonlijke omstandigheden van de daders. Die groep burgers is vervolgens de zittingen bij gaan wonen en heeft inzicht verkregen in de gang van zaken. In die concrete gevallen bleek dat het verschil tussen de volgens de burgers gerechtvaardigde straf en de uiteindelijk opgelegde straf niet groot was. Daarbij speelde een rol dat gezien werd dat het oordelen over een straf vakwerk is, waarbij door rechters serieus gekeken wordt en gewetensvol een uiteindelijke straf wordt opgelegd.

Om aan de roep uit de samenleving tegemoet te komen is het bepalen van minimumstraffen dus niet nodig. En dat lijkt het enige argument te zijn om de minimumstraffen in te voeren.

Waar er slecht één argument voor de plannen van Wilders lijkt te zijn, is er een groot aantal argumenten tegen de invoering.

Een belangrijk argument is dat er geen enkele juridische basis is. De Raad voor de Rechtspraak presenteerde in juli 2010 een onderzoek waaruit bleek dat in de landen waar wel minimumstraffen bestaan (Duitsland, Frankrijk, Engeland, België en Wales), op geen enkele manier kon worden aangetoond dat dit effectief bleek te zijn. De criminaliteit is er niet afgenomen. De recidive is onverminderd hoog en ook de burgers geven aan zich niet veiliger te voelen.

Een ander argument, wat niet minder belangrijk is, is dat de invoering van minimumstraffen niet in ons rechtssysteem past. Het is in strijd met het beginsel dat strafoplegging individueel moet zijn. Er is een enorme wetgevingsoperatie nodig om de minimumstraffen in te kunnen voeren. De Nederlandse wetgeving bevat een zeer gedetailleerde regeling met strafverminderende en strafverlichtende omstandigheden, die geheel aan de kant geschoven

Willemijn Van Veen,
advocate strafrecht Van Veen Advocaten

zou moeten worden. Met het opleggen van een minimumstraf kunnen deze individuele belangen immers niet meer meewegen. Met de invoering van de minimumstraffen zal geen ruimte meer zijn om uitzonderingsgevallen ook als zodanig te behandelen. Er zullen bovendien allerlei oneigenlijke mechanismen ontstaan om onder de straffen uit te komen. Want zoals ik al zei, het bepalen van de juiste straf is vakwerk. Een rechter moet zich serieus en gewetensvol over een individuele zaak kunnen buigen en de straf op kunnen leggen die hij passend acht. Dat zal een rechter ook blijven doen. En als hij zestien jaar voor een straatroof teveel vindt, wordt er geen zestien jaar opgelegd. De rechter zal zich in dat geval in bochten moeten wringen om hier onderuit te kunnen komen, dat kan niet zonder oneigenlijke mechanismen. Rechters zullen derhalve door dit systeem in gewetensnood komen.

Daarbij komt nog dat niet een zaak hetzelfde is. Hulp bij zelfdoding is in bepaalde gevallen toegestaan. Een arts mag hulp bieden als hij tenminste exact de juiste procedure volgt. Biedt hij hulp, maar wordt een regeltje in die procedure niet helemaal juist in acht genomen? Dan is het moord. Moet deze arts dezelfde straf krijgen als een man die zomaar op straat iemand dood schiet?

En wat voor straf verdient een vrouw die na stelselmatige verkrachting haar buurman de hersens inslaat met een koekenpan? Iedereen zal beamen dat haar minder blaam treft dan de vechtsporter die bij een kroegruzie iemand doodslaagt. Een strafmaat mag niet blind zijn. Het stelsel van Wilders ontnemt de rechter de ruimte die hij hoort te hebben om de persoon voor ogen te houden over wie hij oordelen moet.

Want niet iedere moordenaar is een echte moordenaar.

Van Veen Advocaten, Tel 0318 687818
Email w.vanveen@vanveen.com
www.vanveen.com